

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 12Csp/127/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122424191
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Engel
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2024:6122424191.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudcom JUDr. Jozefom Engelom v spore žalobcu: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpeného: Advokátska kancelária GOLIÁŠOVÁ GABRIELA, s. r. o., so sídlom Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679 proti žalovanému: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, D. XXXX/XX, XXX XX E. zastúpenému: JUDr. Monika Marjanovič, advokátka, Urbánkova 6, 040 01 Košice, IČO: 35 561 734, o zaplatenie 2 392,86 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 965,62 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne zo sumy 231,78 eur od 18.10.2022 do zaplatenia v lehote 3 dní.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietá.

III. Súd priznáva žalovanému vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 25 % s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 22.9.2022 domáhal vydania platobného rozkazu v upomínacom konaní podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní, ktorým navrhol aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu vo výške 2392,86 eur spočívajúcu v nesplatennej istine, úroku vo výške 179,15 eur, úroku z omeškania vo výške 5,50% ročne zo sumy 2392,86 eur od 14.8.2022 do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. V žalobe uviedol že ako veriteľ uzatvoril so žalovaným ako dlžníkom - spotrebiteľom dňa XX.X.XXXX Úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len ÚZ), ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú Úverové zmluvné podmienky žalobcu, ktoré obsahujú aj Sadzobník poplatkov. Predmetnom zmluvy bolo poskytnutie revolvingového úveru s výškou úverového rámca 3300,-eur, ktorý žalovaný čerpal prostredníctvom úverovej karty. Žalovaný bol odo dňa účinnosti revolvingovej zmluvy v pravidelných mesačných výpisoch z úverového účtu, ktoré boli zasielané na jeho adresu v listinnej forme informovaný o výške mesačnej splátky, o výške úroku a poplatku, výške úverového rámca ako aj o celkovom zostatku na úverovom účte a jednotlivých transakciách na úverovom účte. Žalovaný sa zaviazal peňažné prostriedky vrátiť spolu s úrokom a poplatkom v pravidelných mesačných splátkach v súlade so zmluvou.

3. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením zmluvných povinností, keď úver riadne a včas nesplácal. Napriek opakovaným upozorneniam dlžné splátky nedoplatil a teda nedošlo k riadnemu a včasnému splateniu úveru. Na základe tejto skutočnosti žalobca v zmysle obchodných podmienok dňa XX.XX.XXXX pristúpil k ukončeniu zmluvy a zosplateniu budúcich splátok úveru a vyzval žalovaného k

splateniu celého zostatku úveru a dlžných splátok. Na splnenie povinností poskytol žalobca žalovanému lehotu 15 dní, ktorú žalovaný nedodrжал a preto žalobca uplatňoval okrem dlžnej sumy aj zákonné úroky z omeškania.

4. Žalobca v žalobe uviedol, že prostredníctvom úverovej karty bol žalovanému poskytnutý revolvingový úver spolu vo výške 42104,14 eur a žalovaný uhradil žalobcovi sumu 40278,90 eur. Žalovaná suma vo výške 2572,01 eur pozostáva zo sumy istiny vo výške 2384,09 eur, ktorá predstavuje istinu 85.-89 splátky, ďalej úrok vo výške 179,15 eur, poplatok za výpis z účtu vo výške 6,52 eur, poplatok za SMS notifikáciu vo výške 2,25 eur.

5. Okresný súd Banská Bystrica platobný rozkazom sp.zn.XXXX/XXXX/XXXX zo dňa 10.10.2022 návrhu v celom rozsahu vyhovel. Žalovaný podal proti platobnému rozkazu v zákonom stanovenej lehote odpor s vecným odôvodnením preto Okresný súd Banská Bystrica vec postúpil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie vecne a miestne príslušnému Okresnému súdu Humenné.

6. Zástupkyňa žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu uviedla, že dňa XX.X.XXXX uzavrel žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník Úverovú zmluvu - druh úveru: bezúčelový revolvingový úver, výška úverového rámca (kreditného limitu): 500,- eur, ročná úroková sadzba: 26,28 % /11,88*, výška mesačnej splátky: 4 % z dlžnej čiastky (min. 12,- eur), RPMN:38,70 %, priemerná hodnota RPMN: 24,97 %, celková čiastka splatná spotrebiteľom: 590,73 eur, termín splatnosti splátok: 20. deň v mesiaci, *vyčerpaná čiastka nižšia ako 1.000,- eur sa úročí sadzbou 26,28 % p.a., vyčerpaná čiastka vyššia ako 1.000,- eur sa úročí sadzbou 11,88 % p.a. Pre účely určenia úrokovej sadzby sa do vyčerpanej čiastky nezapočítavajú transakcie zaradené do splátkových programov.

Zástupkyňa žalovaného namietala, že žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti podľa ust. § 7 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

V tejto súvislosti poukazovala na ust. 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., v zmysle ktorého, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa §7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1, sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa, nepochybne kľúčová je i povinnosť veriteľa využívať verejne dostupné informácie, akými sú, napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zákona č. 110/2006 Z. z. a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými(nie iba tvrdenými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

Podľa zástupkyne žalovaného žalobca neoveroval bonitu žalovaného.

V bode 19 zmluvy je uvedené, že zdrojom príjmu je dôchodok a v bode 25 zmluvy je uvedený čistý príjem žalovaného 800 eur.

Zástupkyňa žalovaného v odpore ďalej uviedla, že žalobca neoveroval bonitu z reportu zo Sociálnej poisťovne a prostredníctvom SRBI a NRKI a neoveroval ani ďalšie výdavky žalovaného.

Žalobca vôbec nemal preukázaný príjem žalovaného hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Zákon účinný v čase uzatvorenia zmluvy síce vyslovene neustanovoval, že dodávateľ je povinný skúmať aj výdavky žiadateľa o úver, avšak z dikcie: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.

Takýto spôsob zisťovania bonity klienta možno charakterizovať ako posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa (bez zistenej výšky či samotnej existencie pravidelného mesačného príjmu žalovaného a jeho výdavkov) a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

V ďalšej časti odporu zástupkyňa žalovaného uviedla, že Zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z.: k) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

7. Pod bodom 35 zmluvy je uvedené:

„Predpoklady použité pre výpočet - čerpanie celej výšky úveru okamžite, bezhotovostne, v plnej výške, pri najvyšších poplatkoch a najvyššej úrokovej sadzbe. Poskytnutie úveru na obdobie jedného roka a splatenie v dvanástich mesačných splátkach s rovnakou výškou istiny.“

Dané ustanovenie sa viaže k bodu 35, t.j. k celkovej čiastke splatnej spotrebiteľom 590,73 Eur a nie k RPMN, ktorá je uvedená v bode 33. zmluvy hodnotou 38,7 %.

V zmluve nie sú uvedené predpoklady pre výpočet RPMN, v zmluve nie je uvedená výška mesačnej splátky úveru. Teda absentuje jeden zo základných predpokladov pre výpočet RPMN a preto je úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov.

Zástupkyňa žalovaného v odpore vzniesla aj námietku premlčania s odôvodnením, že v Úverovej zmluve nebola dohodnutá možnosť veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru.

Nakoľko žalobca nebol oprávnený vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru kvôli neskúmaniu bonity žalovaného a zároveň je vyhlásenie predčasnej splatnosti neplatné (§39 OZ) je potrebné zobrať do úvahy pôvodnú splatnosť splátok úveru.

Žaloba bola podaná na súd dňa XX.X.XXXX, pričom žalovaný vzniesol námietku premlčania splátok splatných od XX.XX.XXXX do XX.X.XXXX.

Právo na priznanie nároku na zaplatenie neuhradených splátok splatných v mesiacoch XX.XX.XXXX do XX.X.XXXX je v zmysle ustanovenia §103 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého plynie premlčacia doba pri jednotlivých splátkach odo dňa ich zročnosti) premlčané.

Z výpisu pôžičkovej karty vyplýva, že celková suma poskytnutého úveru žalobcom žalovanému činila 41 931,27 eur (súčet debetných položiek istiny z titulu čerpania na predmetnom výpise - z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru), suma, ktorú na predmetný úver žalovaný splatil činila 40 965,65 (súčet kreditných položiek na predmetnom výpise), pričom rozdielom týchto súm je 965,62 eur. Od tohto rozdielu je potrebné odpočítať súčet vyššie uvedených premlčaných splátok v celkovej sume 29 008,34 eur.

Na základe uvedeného zástupkyňa žalovaného žiadala žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

8. Zástupkyňa žalobcu vo vyjadrení k odporu proti platobnému rozkazu poukazovala na ustanovenia úverovej zmluvy bod 11. až 26., kde sú uvedené požadované informácie, podľa ktorých žalobca posúdil bonitu žalovaného.

Žalovaný uhradil žalobcovi riadne a včas 84. splátok, a teda v čase poskytnutia úveru bola jeho bonita v poriadku.

Žalobca predložil súdu listiny, z ktorých vychádzal pri skúmaní bonity žalovaného: 1. Interný dokument o posúdení bonity; 2. Rozhodnutie Sociálnej poisťovni o výške dôchodku.

Podľa zástupkyne žalobcu žalobca zbral do úvahy, že uvedený revolvingový úver je dlhodobý, opakovateľný a obnoviteľný úver, ktorý bol dlžníkovi (žalovanému) poskytovaný k uspokojovaniu jeho priebežných finančných potrieb a umožňoval mu čerpať po odsúhlasení zo strany veriteľa peňažné prostriedky prostredníctvom úverovej karty do výšky nevyčerpaného zostatku úverového rámca a následne uhrádzať splátky v minimálne dohodnutej výške, pričom mohol uhradiť aj celý čerpaný úver jedinou splátkou.

9. Zástupkyňa žalovaného v písomnom vyjadrení k vyjadreniu zástupcu žalobcu poukazovala na ust. § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.. Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa, nepochybne kľúčová je i povinnosť veriteľa využívať verejne dostupné informácie, akými sú, napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zákona č. 110/2006 Z. z. a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdenými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

Žalobca predložil písomnú listinu obsahujúcu odpovede z externých registrov MVSR a SOLUS, podľa ktorých príjem žalovaného zo žiadosti je 800 eur, príjem partnera zo žiadosti 0 eur, životné minimum dospelých členov domácnosti 80 eur, celkové mesačné náklady domácnosti na bývanie 70 eur, splátky iným spoločnostiam zo žiadosti 0 eur, splátky v HC 0 eur, výška splátky schváleného úveru 20 eur a ostatne MLS 630 eur.

Žalobca neoveroval bonitu z reportu zo Sociálnej poisťovne a prostredníctvom SRBI a neoveroval príjem žalobcu a ani výdavky žalobcu.

Veriteľ v zmysle ustanovení § 7 a § 11 ZoSÚ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky. Pri posúdení úverovej schopnosti je povinnosťou veriteľa klásť dôraz na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či mu zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške.

Žalobca zistil príjem žalovaného vo výške 800 eur, avšak z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 3.12.2015 /pričom úver bol poskytnutý dňa XX.X.XXXX/ je uvedená výška starobného dôchodku 642,20 eur.

Žalobca mal zohľadniť skutočnú výšku životného minima 198,09 eura v čase uzavretia zmluvy, a nie sumy 80 eur ako kritéria, z ktorého žalobca vychádzal a ktoré zohľadňoval pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver.

Žalobca preukázal, že disponoval rozhodnutím Sociálnej poisťovne o výške dôchodku žalovaného, avšak nepreukázal, že za účelom posudzovania bonity od žalovaného vyžiadal dostatočné doklady preukazujúce jeho výdavky. Podľa listinného dôkazu „BONITA“ žalobca mal vedomosť o mesačných nákladoch na domácnosť vo výške 70 eur, avšak nezisťoval, či na strane žalovaného neexistujú žiadne iné relevantné výdavky, týkajúce sa priamo jeho osoby (teda nie len domácnosti, napr. strava). Z listiny nie je zrejmé ako prišiel žalobca k sume nákladov na domácnosť žalovaného 70 eur, keďže takýto údaj zo zmluvy ani iných listinných podkladov nevyplýva.

Spotrebiteľ je síce povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje, avšak táto povinnosť nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Veriteľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť, stravu, príp. nezaopatrené deti). Zo- SÚ vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t. j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Zákonnú podmienku uvedenú v § 7 ods. 1 ZoSÚ, t. j. „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“,

je potrebné vykladať tak, že nepostačuje zo strany spotrebiteľa len uvedenie výšky príjmov a výdavkov, ale od veriteľa sa vyžaduje, aby poskytnuté informácie analyzoval a vyhodnocoval. Pri získavaní relevantných informácií pritom veriteľ musí vychádzať nielen z informácií dodaných spotrebiteľom (ktoré majú byť aj preukázané relevantnými listinami), ale aj z informácií, ktoré veriteľ získava z iných dostupných zdrojov tak, aby získal objektívny obraz o finančnej situácii spotrebiteľa.

Žalobca ako veriteľ vyššie uvedeným spôsobom nepostupoval (keď posudzoval schopnosť žalovaného splácať úver bez riadnych údajov o jeho výdavkoch a bez dokladov o nich, a najmä bez prihliadnutia, analýzy a posúdenia výsledkov z príslušnej databázy a registra údajovo spotrebiteľoch, čím hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti stanovené v ust. § 7 ods. 1 Zo SÚ.

Zákon o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzatvorenia zmluvy síce vyslovene neustanovoval, že dodávateľ je povinný skúmať aj výdavky žiadateľa o úver, avšak z dikcie: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.

Takýto spôsob zisťovania bonity klienta možno charakterizovať ako posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa (bez zistenej výšky či samotnej existencie pravidelného mesačného príjmu žalovaného a jeho výdavkov) a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (§ 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.).

Veriteľ musí v úzkej súčinnosti s klientom urobiť chtiac - nechtiac audit domáceho rozpočtu klienta a jeho pozornosti nesmie ujsť nepreukázanie príjmov a výdavkov zo strany klienta.

Žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. nie je smerodajné aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť.

10. Tunajší súd vo veci rozhodol rozsudkom č.k.12Csp/127/2022 -64 dňa 02.02.2023, tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100%. Predmetný rozsudok bol po podanom odvolaní zo strany žalobcu zrušený rozhodnutím Krajského súdu v Prešove, č.k. 9CoCsp/27/2023 – 111 zo dňa 30.01.2024.

11. Krajský súd v Prešove vo svojom rozhodnutí uviedol, „že v danom prípade k predčasnemu zosplatneniu splátok revolvingového spotrebiteľského úveru, ktoré by mali byť splatné až v budúcnosti (po výzve zo dňa 29.07.2022) nedošlo, keďže žalobca nepreukázal dohodu s dlžníkom o možnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru podľa 565 Občianskeho zákonníka. Samotná zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje ustanovenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru.“ – bod 15 a zároveň uviedol aj „zo strany súdu prvej inštancie doposiaľ nedošlo k posudzovaniu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, resp. ku skúmaniu posudzovania úverovej bonity dlžníka (žalovaného) veriteľom (žalobcom) pred poskytnutím úveru žalovanému podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere“ – bod 21. Zároveň uložil tunajšiemu súdu „opätovne sa vysporiadať s premlčaním žalobou uplatneného nároku v zmysle § 103 prvá veta Občianskeho zákonníka vo vyššie uvedených intenciách, a v nadväznosti na to podrobiť tento nárok dôslednej kontrole z hľadiska dodržania zákonných podmienok skúmania bonity dlžníka veriteľom pred poskytnutím úveru podľa § 7 a nasl. ZoSÚ, ako aj uvedenia obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmluve o revolvingovom úvere podľa ust. § 9 a § 11 ZoSÚ.“

12. Podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, Ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

Podľa § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Podľa § 559 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, splnením dlh zanikne. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

13. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia č. 87/1995 Z.z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

14. Podľa § 1 ods. 2 prvá veta zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného a účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“); Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom

spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona nemožno poskytnúť finančnými prostriedkami v hotovosti.

Podľa § 7 ods. 1, Zákona o spotrebiteľských úveroch; veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 11 ods. 2, Zákona o spotrebiteľských úveroch; Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

15. Vykonaným dokazovaním a to oboznámením sa s obsahom spisu, najmä s obsahom žaloby, úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX; výpisom čerpania splátok a úhrad; výzvou k splateniu celého úveru zo dňa XX.XX.XXXX s e-potvrdenkou Slovenskej pošty; predžalobnou výzvou zo dňa 16.08.2022 s e-potvrdenkou Slovenskej pošty a ostatnými listinami doručených žalobcom, súd zistil tento skutkový stav:

16. Žalobca a žalovaný uzatvorili dňa XX.XX.XXXX Úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX o spotrebiteľskom revolvingovom úvere. V zmluve je uvedený úverový rámec 500 eur, výška mesačnej splátky 4% z dlžnej sumy (min. 12 eur), ročná úroková sadzba vo výške 26,28 % ročne, pri vyčerpanej čiastky nižšej ako 1000 eur; ročná úroková sadzba vo výške 11,88 % ročne, pri vyčerpanej čiastky vyššej ako 1000 eur, RPMN 38,7 %.

17. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka a právnych predpisov, ktoré upravujú právne predpisy spotrebiteľského charakteru. Pre posúdenie okolností, či ide o spotrebiteľský úver, nie je rozhodujúce, akou právnou formou sa spotrebiteľský úver poskytuje (zmluva o pôžičke, zmluva o úvere, nepomenovaná zmluva), ale dôležité je, že ide o poskytnutie peňažných prostriedkov v prospech spotrebiteľa za odplatu. Zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Rozdiel medzi spotrebiteľskými úvermi na jednej strane a inými úvermi na druhej strane, v ktorom prípade možno vzťah posudzovať ako obchodný, spočíva predovšetkým v charaktere subjektov takéhoto vzťahu. Žalobca je právnickou osobou, ktorá v rámci predmetu svojho podnikania poskytuje spotrebiteľské úvery a žalovaný je spotrebiteľom, keďže je fyzickou osobou, ktorému bol poskytnutý úver.

18. Podľa výpisu čerpania splátok a úhrad je zrejmé, že za zúčtovacie obdobie od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX z kartového účtu žalovaný vyčerpal istinu vo výške 41 931,27 eur a na istinu poskytol úhrady vo výške 39 547,18 eur, na ostatné poplatky a úroky uhradil sumu vo výške 1 418,47 eur (40 965,65 – 39 547,18). Posledné čerpanie bolo žalovaným realizované dňa 04.10.2021. Posledná úhrada bola žalovaným realizovaná dňa 20.03.2022 v sume 108,63 eur.

19. Nakoľko vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru je neplatné pretože možnosť veriteľa zosplatiť úver nebola dohodnutá v úverovej zmluve, je splatná každá splátka samostatne a teda sa posudzuje aj premlčanie každej splátky samostatne. Z výpisu čerpania splátok a úhrad je zrejmé, že žalovaný riadne splácal revolvingový úver od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX, teda 84 splátok bolo splatených riadne. 85. splátka splatná XX.XX.XXXX vo výške 97,17 eur bola uhradená len vo výške 6,52 eur, následne 86. splátka splatná XX.XX.XXXX vo výške 98,69 eur, 87. splátka splatná XX.XX.XXXX vo výške 88,74 eur a 88. splátka splatná XX.XX.XXXX vo výške 90,73 eur neboli uhradené vôbec. Premlčanie jednotlivých splátok nastane uplynutím všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehoty, konkrétne 85. splátka bude premlčaná dňa XX.XX.XXXX, 86. splátka bude premlčaná dňa XX.XX.XXXX, 87. splátka bude premlčaná dňa XX.XX.XXXX, 88. splátka bude premlčaná dňa XX.XX.XXXX, nakoľko je zrejmé, že žaloba bola podaná skôr, žiadna z neuhradených splátok nie je premlčaná.

20. Vzhľadom na vyššie uvedený pokyn Krajského súdu v Prešove súd posudzoval obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, najmä skúmanie posudzovanej úverovej bonity žalovaného ako dlžníka veriteľom ako žalobcom pred poskytnutím úveru.

Žalobca sa k skúmaniu bonity vyjadril podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 20.03.2024 tak, že žalobca posúdil bonitu žalovaného dostatočne čo potvrdzuje aj skutočnosť, že žalovaný uhradil riadne a včas žalobcovi sumu 40 965,65 eur. V internom dokumente žalobcu ohľadom skúmania bonity žalovaného je uvedené, že žalovaný je rozvedený, býva vo vlastnom, bezdetný, dôchodca, príjem vo výške 800 eur. V MLS klienta je uvedený príjem 800 eur a výdavky vo výške 170 eur (životné minimum dospelého 80 eur, celkové náklady na bývanie 70 eur, výška splátky schváleného úveru 20 eur), rozdiel bol v kladných číslach vo výške 630 eur, teda s dostatočnou rezervou na ďalšie navyšovanie úverového rámca, ktorý bol navýšený z pôvodných 500 eur na 530 eur dňa 25.03.2015, následne na 1200 eur dňa 11.02.2016, na 2000 eur dňa 06.12.2017, na 3000 eur dňa 14.04.2021 a na 3300 eur dňa 14.04.2021. K vyjadreniu žalobcu bolo pripojené aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 03.12.2015 z ktorého je zrejmé, že od XX.XX.XXXX bol starobný dôchodok zvýšený na sumu 642,20 eur.

Povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa chráni nielen samotného spotrebiteľa pred negatívnymi dôsledkami neschopnosti splácať úver, ale sprostredkovane aj spoločnosť ako celok, nakoľko predchádza negatívnym sociálnym dôsledkom platobnej neschopnosti v podobe pádu spotrebiteľa a osôb na ňom závislých do verejnej sociálnej siete, narušených rodinných a sociálnych vzťahov a pod. V neposlednom rade chráni aj veriteľov, lebo odborné posúdenie bonity spotrebiteľa pri žiadosti o ďalší úver znižuje riziko veriteľov, ktorí rovnakému spotrebiteľovi poskytli úvery alebo iné služby už skôr. Veriteľ má teda zákonnú povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa, pričom vzhľadom na požiadavku odbornej starostlivosti je povinný subjektívne údaje poskytnuté spotrebiteľom overiť minimálne u zamestnávateľa a zistené údaje konfrontovať s údajmi z verejne dostupných databáz.

Súdny dvor (druhá komora) EÚ v rozsudku vo veci C-679/18, OPR-Finance s. r. o. proti GK rozhodol, že články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvolať dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23. Články 8 a 23 smernice 2008/48 sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne, a to v trojročnej premlčacej dobe.

V zmluve o spotrebiteľskom revolvingovom úvere je uvedené, že žalovaný je dôchodcom a jeho čistý mesačný dôchodok je vo výške 800 eur. Z listín ktoré doložil žalobca k skúmaniu bonity žalovaného konkrétne z listiny „bonita“ vyplýva, že žalovaný je rozvedený, býva vo vlastnom dome/byte, nemá deti, výška jeho príjmu je 800 eur, z doloženého rozhodnutia sociálnej poisťovne zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že žalovanému bol zvýšený dôchodok od XX.XX.XXXX na sumu 642,20 eur. Medzi výdavky žalovaného žalobca zahrnul životné minimum vo výške 80 eur, náklady na bývanie 70 eur, splátka schváleného úveru 20 eur, teda výdavky vo výške 170 eur.

Súd má za to, že príjmy a výdavky žalovaného neboli skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou a preto si žalobca nesplnil povinnosť, ktorú mu ukladá § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a to s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Pre naplnenie podmienok uvedených v predmetnom ustanovení nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov, na ktoré sa obmedzil pred uzatvorením zmluvy žalobca, navyše z rozhodnutia sociálnej poisťovne je zrejmé, že príjem žalovaného bol nižší ako je uvedený v zmluve, pričom tento rozdiel nebol žalobcom vysvetlený, nebol uvedený iný príjem žalovaného, ktorý by spolu so starobným dôchodkom predstavoval sumu 800 eur. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov spotrebiteľa a výšky výdavkov zahrňujúc len výšku základného minima a minimálnych výdavkov na bývanie bez ďalšieho náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by

k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti. Konanie žalobcu nemožno preto vyhodnotiť inak ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného revolvingový úver splácať. Na strane veriteľa ide o nezodpovedný prístup bez odbornej starostlivosti a takémuto konaniu nemožno priznať súdnu ochranu.

Dôsledkom podcenenia bonity nie je neplatnosť zmluvy, ale neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je súd toho názoru, že v tomto prípade žalobca hrubo porušil svoju povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, čoho následkom je, že sa poskytnutý spotrebiteľský úver - revolvingový považuje za bezúročný a bez poplatkov (v zmysle cit. § 11 ods. 2)

22. Žalovaný je tak povinný zaplatiť žalobcovi iba splatné omeškané splátky istiny úveru. Podľa výsledkov dokazovania žalovaný bol povinný platiť žalobcovi mesačné splátky istiny vo výške 4% z dlžnej sumy minimálne 12 eur so splatnosťou vždy k 20. dňu príslušného mesiaca, pričom podľa predpisu splátok a úhrad prvá celkom neuhradená splátka bola splatná dňa 20.04.2022. Súd vo veci rozhodol rozsudkom dňa 29.05.2024. V čase rozhodovania súdu tak boli splatné splátky za obdobie 20.04.2022 až do 20.04.2024, teda celkom 25 mesačných splátok. Pričom prvých 24 splátok po 38,63 eur – 4% z dlžnej istiny – 965,62 x 4%, a posledná 25. splátka vo výške 38,50 eur, čo spolu predstavuje sumu 965,62 eur – rozdiel medzi požičanou istinou a všetkým úhradami na istinu, úroky aj poplatky, keďže zmluva je bezúročná a bez poplatkov.

23. Vzhľadom na záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru súd žalobu zamietol v časti nároku na zaplatenie úrokov a poplatkov. Žalobcovi podľa § 517 Občianskeho zákonníka priznal iba úroky z omeškania v uplatnenej výške 5,5 % ročne, a to iba zo sumy časti priznanej istiny úveru 231,78 eur splatnej do podania žaloby (6x 38,63 eur), odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému upomínacím súdom, tzn. odo dňa 18.10.2022 do zaplatenia, ktorý súd považoval za prvý deň omeškania žalovanej so všetkými splatnými splátkami úveru.

24. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 255 ods.2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

25. O trovách konania súd rozhodol za použitia § 262 ods. 1 podľa § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žalovanému, ktorý mal v spore prevažný úspech priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 25 %, predstavujúcom tzv. čistý úspech žalovaného vo veci. Žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 2 572,01 eur (100%), súd mu priznal sumu vo výške 965,62 eur (37,5%) a vo zvyšku žalobu zamietol, teda úspech žalovaného bol 62,5%. Nakoľko miera úspechu žalovaného predstavuje 25% (62,5 – 37,5), v takejto miere mu súd priznal aj náhradu trov konania. O výške trov bude s poukazom na § 262 ods. 2 CSP rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom v lehote 60 dní po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.